

[Hanne Reintoff.]

er minoritetsgrupper, der ikke har fået del i velstandsstigningen. Det gælder først folke- og invalidepensionisterne. Der er en meget dårlig service for invalidepensionisterne. Det er næsten umuligt at tage stilling til de ændringer til en pensionsreform, som statsministeren omtalte, men noget må der i hvert tilfælde ske.

En anden dårligt stillet gruppe er stadig væk de uddannelsessøgende unge, selv om statsministeren synes at give udtryk for en anden opfattelse. Det er da rigtigt, at nogle unge har bedre forhold end før, og at der er større tilgang til de højere uddannelser; men det blev ikke fremhævet, at disse goder stadig væk i overvejende grad nydes af en bestemt gruppe unge. Socialforskningsinstituttet har lige på vores bord lagt en undersøgelse, der helt klart afslører kendsgerningerne. Den sociale skævhed i vort samfund — eller for at bruge et udtryk, der støder mange: klasseforskellene — træder her ganske tydeligt frem. 43 pct. af de unge, hvis far er ufaglært arbejder, får overhovedet ingen uddannelse. De er dømt til at blive i de ufaglærtes rækker, og det vil sige i de lavest lønnedes. Rekrutteringen til gymnasiet er ligeledes skæv. Kun 9 pct. af de unge, der kommer i gymnasiet, kommer fra arbejderhjem, altså både fra gruppen med faglærte og ufaglærte arbejdere. En specialundersøgelse viser, at mellem 1957 og 1965 kan der ikke påvises nogen udviskning af de socialt bestemte forskelle i eksamenstilbøjeligheden. Der er mange i denne sal, der må bære medansvaret for dette. Den såkaldte uddannelseseksplosion har altså ikke ramt de socialt dårligt stillede familier. De er ikke med i udviklingen. Det er også tankevækkende, at over 50 pct. af de i forvejen få unge, der kommer fra hjem med ufaglærte forældre, når de skal i gymnasiet udtrykker dyb bekymring for, om forældrene har råd til at have dem gående der. Rekrutteringen bliver skæv på universiteterne og på de andre højere læreanstalter, dels af de ovennævnte grunde, dels fordi ungdommens uddannelsesfond råder over aldeles utilstrækkelige midler. Studenterne selv regner med, at hjælpen nu kan andrage 9-10 pct. af deres reelle udgifter. Det er et tilbage-skridt fra tidligere, og det sker samtidig med en i øvrigt ikke uønskværdig forbedring af

undervisningen, der gør erhvervsarbejde næsten umuligt. Disse to forhold vil tilsammen afskære igen en gruppe unge fra at fuldføre den uddannelse, de begynder. Konsekvensen må blive, at samfundet yder en rimelig og sikret uddannelsesløn, der ikke blot ydes på det traditionelle område, men til alle unge under uddannelse, hvis ikke deres leveomkostninger skal betales på anden måde, f. eks. af arbejdsgiverne. Det sidste gælder specielt lærlingeuddannelsen, hvor de økonomiske forhold er aldeles uacceptable. Den store vækst af uddannelsessøgende kommer hele samfundet til gode; men det er ikke mindst erhvervslivet, der får gavn af de dygtiggjorte unge. Statens udgifter til undervisningsministeriet vokser, men slår absolut ikke til. Vi må være nået til det tidspunkt, hvor det må være rimeligt at se på, hvem der skal betale, og hvordan midlerne skal skaffes. En principdebat om byrdefordelingen her, hvor også lærlingspørgsmålene blev taget med, ville nok være rimelig.

Må jeg lige til sidst sige, at der fra de mærkværdigste sider er harceleret over partisplittelse. Jeg vil gerne lade forargelsen ligge og blot understrege, at hr. Kai Moltke og jeg, den meget beklagelige situation til trods, med de tillidsbeviser og sympatitilkendegivelser, vi har fået fra fagbevægelse og arbejdspladser skriftligt og mundtligt, føler os på betydelig sikrere grund end i foråret. Til gengæld vil jeg afstå fra nogen Oxford-bekendelse om vort socialistiske sindelag. Jeg tror ikke, der er nogen, der drager det i tvivl.

Kjær Rasmussen: Under hensyn til det fremrykkede tidspunkt skal jeg gøre det så kort som muligt. Men der er nu alligevel et par ting i forbindelse med NATO, som jeg gerne vil have svar på.

Også i statsministerens åbningstale træffer man jo den opfattelse eller antagelse, at den tsekkiske krise har øget behovet for NATO. Med stor styrke slås det fast, at afspændingspolitikken har lidt et nederlag, og at der ikke i øjeblikkets krise er noget, som tilskynder til ændringer i vort forhold til NATO. Ja, man håber endog på at kunne lave NATO om til et afspændingsorgan. Nu skal statsministeren og regeringen naturligvis have lov til at tro på, hvad de vil; men en for-